

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 451275

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XII. (7)

BUENOS AIRES 28. OKTOBRA (OCTUBRE) 1954

No. (Štev.) 42

CORREO
ARGENTINO
(Precedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

29. OKTOBER slovenski narodni praznik

29. oktober je obletnica zgodovinskega dne 29. oktobra 1918, ko je Slovenija prelomila zvezo z avstroogrskim cesarstvom in je slovenski narod odločil, da hoče živeti v svobodi.

Mogočna vsenarodna manifestacija na Kongresnem trgu v Ljubljani dne 29. oktobra 1918 je bil slovesen in zmagovit zaključek dolge borbe za slovensko samostojnost.

29. oktober je tedaj postal simbol stoletnega stremjenja slovenskega naroda po neodvisnosti in samostojnosti.

29. oktobra 1944 je nastala nova slovenska politična deklaracija, ki jo je podpisalo poleg slovenskih poklicnih politikov in poslancev še preko 300 vidnih predstavnikov slovenskega javnega življenja vseh panog in prepričanj in ki proglasa v imenu vseh slovenskih demokratskih strank željo, da bi bile pravice Slovencev tako zajamčene, da bo mogoče nemoten obstoj in razvoj slovenskega naroda.

29. oktober naj nam bo danes in v bodoče, kjerkoli na svetu smo, vsem Slovcem simbol enotnosti v borbi za resnično in popolno osvoboditev vseh Slovencev in vse slovenske domovine.

ZSSR: Moskva je po podpisu pariške pogodbe, s katero so zapadne sile vključile v svojo obrambno skupnost tudi Zapadno Nemčijo, skušala vnesti nov razkol med zaveznike, ko je objavila uradni predlog, da naj se v prihodnjem mesecu skliče konferenca velikih štirih, na katerih bi razpravljali o združitvi obeh Nemčij, o svobodnih splošnih volitvah in o umiku zasedbenih sil. Zapadni zavezniki nameravajo predlog proučiti in nanj odgovoriti, vendar s to razliko, da je USA dosledno zahtevala in dobila zagotovilo od Francije, Anglije in Nemčije, da ne bodo te države skupno z drugimi zavezniški stopile z ZSSR v nikakršni pogajanja, ki bi mogla imeti vpliv na ratifikacijo pariških sporazumov. — Moskovska radijska postaja je objavila, da je sovjetska plavajoča raziskovalna postaja dosegla severni pol in postavila "prvo organizacijo komunistične stranke na področju severnega tečaja". S severnega tečaja so znanstveniki bili v zvezi z moskovsko radijsko postajo in preko nje oddajali direktna sporočila vsej ZSSR. — Sedem zapadnih veleposlanikov, med njimi ameriški, angleški in francoski, so se dvignili in zapustili diplomatsko večerjo, ki jo je v Moskvi priredil burmanski veleposlanik, ko so zvedeli, da bosta za isto mizo sedela tudi komunistični kitajski in vzhodno nemški veleposlanik. Dejanje je v zapadnem svetu izzvalo živahne komentarje. Hrup je zlasti dvignila letošnja predsednica britanske laboristične stranke Summerskill. Komunisti pa se za to niso zmenili.

PRIPRAVE GREDO NAPREJ

Pariški razgovori so se zaključili tako, da so prenešeni celo tisti, ki so bili optimisti. Doseglo se je verjetno več kot pa je bilo pričakovati. V pariških pogodbah je bilo določeno, da dobi Nemčija suverenost, prejme pravico oborožiti vojsko, ki bo štela 500.000 mož, sprejeli so jo v bruseljsko zavezniško skupino in prav tako postaja Nemčija članica NATO. Res je, Nemčija mora plačati visoko ceno za vse to: Posarje se izločuje iz nemškega teritorija in postaja avtonomno področje s posebnim evropskim statutom. Saarbruecken postane sedež premogovnega in jeklenega kartela zahodne Evrope — Posarje s svojo prestolnico postaja prva vseevropska edinica v okviru zahodne evropske unije. Nemčija je s tem storila veliko uslugo vsem tistim, ki streme, da bi se nova Evropa čimprej povezala v je tesnejšo evropsko zvezo, vendar pa je vsemu temu stremljenju podan tak okvir, da bo trajalo še nekaj let, predno bi bilo mogoče govoriti o tem, da je res že prišel čas, ko bi mogla zahodna Evropa kreniti dejansko na pot popolnega zedinjanja. Vse, kar je bilo sklenjeno v Parizu, sloni namreč na trdnem temelju spoštovanja suverenosti vseh članic, nikjer ni sledu tem, da bi se ustanovljale kakšne skupine, ki bi imele skupen evropski ali pa nadnarodni značaj. Načrt o EOS je na pr. predvideval ustanovitev skupne zahodne evropske obrambne sile, prav tako je predvideval večje pravice zasledanjem skupnih evropskih parlamentov — vsega tega v teh dogovorih več ni, dasi bodo mogli še naprej zasedati razni evropski parlamentarni zbori s posvetovalnimi pravicami.

EVROPA — DOMENA FRANCIE IN NEMČIJE

Ko so bili razgovori o Posarju med Mendes-Franceom in Adenauerjem na višku, se je vedno bolj govorilo o tem, da ne gre samo za skupno francosko-nemško posredništvo nad Posarjem, ampak da gre za pravo zlitje francoskega in nemškega gospodarstva. Iz ustanov, ki se bodo ustvarjale v Posarju, se naj razvije posebne vrste sodelovanja med Francijo in Nemčijo, ki bi tema dvema državama zagotovilo tisto mesto, ki bi ju mogli in morali v Evropi zavzeti.

Trenotno razpolagajo z atomskimi bombami ZDA, sovjeti in Anglija. Nemčija jih po določilih, ki so bila sprejeta v Parizu, ne sme izdelovati. Francija jih ne more sama, ker zato nima dovolj sredstev. Toda skupno z Nemčijo bi Francija mogla izdelovati tudi to orožje. Ker pa Nemčija v Evropi tega orožje izdelovati ne sme, bi Francija dala na razpolago svoje ozemlje v Severni Afriki, kjer bi skupen francosko-nemški industrijski koncentracija zgradil potrebne tovarne in izdeloval to orožje, ki bi moglo obema služiti tako, da bi Francija in Nemčija imeli v okviru svetovne strategije dostojno mesto.

Ideja o tem je prišla iz francoskih vrst in zato je med tem, ko so bili razgovori o Posarju na višku, moral dr. Adenauer klicati iz Bonna zastopnike še

drugih vladnih strank in opozicije, da so prišli podati svoje mnenje. Toda glavni povdarek ni bil na prisotnosti politikov, Adenauer jih je klical, da je mogoče poklicati v Pariz tiste, ki imajo v Nemčiji o tem glavno besedo. Tako so v senci politikov prišli isti dan v Pariz tudi glavni zastopniki nemške težke industrije. Ko so jim ta načrt o skupni francosko-nemški vojni industriji v francoski Severni Afriki razložili, so bili nekateri med njimi navdušeni, toda najmočnejši med njimi, zlasti Krupp, pa so hoteli uveljaviti svoje protivno stališče. Tako so nasprotniki navajali zlasti to misel, da ima danes Nemčija odlične trgovske zveze z Indijo, Pakistanom in Indonezijo — povsod tod bi nemški vpliv zelo padel, ako bi se nemška industrija vezala v Afriki s Francijo, ki da baje domače muslimanske narode preganja in kolonialno izrablja. Poleg tega ima Krupp že celo vrsto zasebnih pogodb z različnimi arabskimi deželami in tudi z Indijo in Indonezijo, kjer da ima koncesije zato, da lahko tam gradi tovarne za težko vojno industrijo. Sicer so Kruppu tam povsod Angleži zelo nadležni, toda vsega tega Krupp verjetno ne bi zmožgel, ako ne bi imel za seboj opore v ameriški industriji...

PROCESIJA V WASHINGTON

Toda sporazum o posesti Posarja med Francijo in Nemčijo je bil sklenjen. V Bonnu so Adenauerja sicer skušali slikati kot "izdajalca" nemških interesov, toda še predno so se te kritike mogle razplamteti, se je dr. Adenauer že podal na poseben obisk v Washington. Tam mu pripravljajo tak sprejem, da bo to njegov položaj v bonnskem parlamentu kmalu uravnesilo. Na teden dni bodo trajale slovesnosti na čast Nemčiji v ZDA in Adenauer že nadvaja prognozo, da bo verjetno še pred koncem leta bonnski parlament odobril in ratificiral pariške pogodbe.

Takoj za Adenauerjem pride v Washington francoski predsednik vlade Mendes-France. Najprej bo sicer obiskal Kanado, toda od tam bo šel v Washington, kjer bo ostal dva dni gost predsednika Eisenhowerja. Mendes-France sicer napoveduje, da bo šla borba za ratifikacijo v francoskem parlamentu bolj počasi, vendar meni, da bodo pariški dogovori v obeh francoskih zbornicah odobreni in ratificirani do konca februarja prihodnjega leta.

Med tem bodo ti dogovori tudi ratificirani v parlamentu v Rimu, kjer menijo, da ne bo prevelikih težav. Italija je prejela pravkar precej lepo plačilo za svoje popuščanje in sodelovanje. Italijanska vlada se pripravlja na obisk, ki ga mora te dni v Rimu opraviti vodja ameriške pomoči Evropi, Harold Stassen. Italija misli iz Trsta napraviti mednarodno luko za vso Srednjo Evropo in preurediti pristanišča se ne bo mogla izvesti brez ameriškega denarja. Poleg tega želi imeti italijanska vlada ameriški denar za Trst zato, da ne bi prišlo do tega, da bi Jugoslavija skušala v Kopru graditi moderno pristanišče, ki bi moglo biti konkurenčno Trstu.

VOJAŠKA POGODBA MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Ker pa se o vsem tem odloča v glavnem v Washingtonu, se v Rimu napoveduje, da bosta v marcu ali aprilu obiskala Washington Scelba in njegov novi zunanji minister Martino. Kakor so se s pariškimi dogovori zasadile ovire kom. prodoru v zahodno Evropo, tako se mora sedaj storiti vse, da se zavre sovjetski vdor proti Jadraru. V Rimu menijo, da v ZDA želijo, da bi prišlo do sklenitve posebne vojaške pogodbe med Italijo in Jugoslavijo in glavni namen te pogodbe bi bil, da se zavaruje strateški položaj Ljubljanske kotline. Tito ponuja zahodu svojih 400.000 mož, opremila pa mu jih bo ameriška pomoč. Toda nad to vojaško silo bi morala imeti tudi Italija nekaj besede in ker je Titova vojska predvidena za obrambo teh predelov ob Jadraru, bi bilo nujno, da

El General Juan D. Perón visitará a Bolivia

La semana pasada permaneció en Buenos Aires como huésped oficial de gobierno argentino el vicepresidente de Bolivia doctor Hernán Silez Suazo.

El ilustre visitante fue recibido por el jefe del Estado general Juan D. Perón en la Casa de gobierno. En esa ocasión el vicepresidente de Bolivia invitó al general Juan D. Perón en nombre del presidente de Bolivia doctor Paz Estensoro y su gobierno para que visite La Paz, la Capital de Bolivia en el mes de abril en el año próximo. Según las noticias publicadas en los diarios metropolitanos el general Perón aceptó la invitación.

Durante su visita en la Argentina el vicepresidente de Bolivia doctor Hernán Silez Suazo impuso al vicepresidente argentino contraalmirante Teisaire le Gran Cruz del Cóndor de los Andes. Visitó también varias altas personalidades y dirigentes sindicales y mantuvo con ellos conversaciones sobre fortalecimiento de los amistosos lazos que unen ambos países.

El Doctor Hernán Silez Suazo prosiguió su viaje de Bs. Aires a New York, donde presidirá la delegación boliviana ante las Naciones Unidas.

General Perón bo obiskal Bolivijo

Prejšnji teden se je mudil v Buenos Airesu kot gost argentinske vlade podpredsednik Bolivije dr. Hernán Silez Suazo.

Visokega gosta je sprejel v avdienco predsednik republike general Juan D. Perón in to v vladni palači. Ob tej priliki je bolivijski podpredsednik povabil predsednika republike generala Perona na obisk bolivijske prestolnice La Paz in to v imenu bolivijskega predsednika dr. Paz Estensora in njegove vlade. General Perón je povabil sprejel in bo obiskal Bolivijo meseca aprila prihodnje leto.

Med svojim obiskom v Argentini je bolivijski podpredsednik izročil argentinskemu podpredsedniku kontraadmiralu Teisaire-u visoko bolivijsko odklovanje, Veliki križ kondorja And. Obiskal je tudi še druge visoke državne osebnosti ter voditelje sindikatov, s katerimi je imel razgovore o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na pojačanje prijateljskih zvez med obema državama.

Dr. Hernán Silez Suazo je iz Buenos Airesa odpotoval v New York, kjer je predsednik bolivijske delegacije na zasedanju Združenih Narodov.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: 24. oktobra je organizacija Združenih Narodov praznovala deseto obletnico svojega obstoja. — Dva ameriška demokratska poslanka, ki sta kot mesevna turistka prepotovela ZSSR, sta ob svoji vrnitvi v USA izjavila, da "ni potovanje nanju napravilo nobenega vtisa in da nista spremenila svojega negativnega mnenja o ZSSR in njenem komunističnem sistemu". — Volilna kampanja za novembarske volitve poslanske zbornice in polovice senata se nadaljuje z nezmanjšano živahnostjo. Razne družbe za ugotavljanje javnega mnenja poročajo, da bi se sedaj izreklo za demokratske kandidate v obeh zbornicah 47% volilcev, za republikance 37%, ostalih 16% pa se še ni moglo odločiti, za koga bi glasovali. Za to manjšino se sedaj v glavnem borita obe stranki. Volitve bodo 2. novembra.

ANGLIJA: Churchill je znova izjavil, da je pripravljen sestati se z Malenkovicim, ko bo ugodna prilika in čas za tak sestanek. Na izjavo nekega laborista, naj posnema zgled Atleeja, ki je bil pred nedavnim v Moskvi, je Churchill dejal, da "sta v Angliji najmanj dve različni stranki in ne smatram, da britanski narod od mene zahteva, da se v vsem ravnem po zgledu vodje opozicije." Neki konservativni poslanec je na

se v posebni vojaški in zavezniški pogodbi povežeta tisti sosedji, ki imata ob Jadraru največ besede.

Ko bodo tako v aprilu italijanski državniški opravili svoje romanje v ZDA, pa se napoveduje na poseben obisk v Parizu sam Tito. Takrat bo verjetno ratifikacija vseh pariških dogovorov kompletna in nastopil bo trenutek, za katerega so se vse te priprave morale izvesti. Zahodna koalicijska bo brez razpok in enotna in njene meje ob Labi in vzdolž železne zavese do Trsta bodo utrjene. V Londonu in ZDA menijo, da se bo dalo tedaj govoriti s sovjeti o vsem, kar je še odprto in to s temeljev, ki so jih smatrali na zahodu za pogoj uspeha pogajanj: dosežena bo enotnost vzhoda in postavljena tista baza sile in moči, ki jo bodo morali tudi sovjeti vpoštovati. Nastopil bo čas za končni kompromis med vzhodom in zahodom, kakor ga napoveduje Churchill.

Z obiski v Parizu in drugod se skuša tudi Tito zavarovati, da bi ne bil ta kompromis njemu v kodo, kakor se pripravljajo nanj v Aziji, kjer je skušal v Pekingu Nehru ugotoviti, kaj misli o takih moskovskih pogajanjih kitajski komunisti.

to pripomnil, da naj "bi se morda Malenkovic potrudil v London, ker je veliko mlajši od Churchilla." — Eden je zared "izredno uspešnih dejanj v zunanjo-politični delovanju v zadnjih mesecih" dobil od Kraljice naslov "Sir".

FLRJ: Tito se je pred dnevi pojavil v parlamentu z ožvezo na desnem očesu, kar je povzročilo vrsto komentarjev. Časnikarjem je pojasnil, (če mu je kdo verjel, ni bilo objavljeno), da je dobil udarec na oko, ko mu je nek otrok iz navdušenja vrgel sopekl roč v avtomobil. — Tito je pred dnevi izjavil dopisniku italijanske agencije ANSA, da se Jugoslavija ne bo vrnila v sovjetski blok, iz katerega se je izločila l. 1948. Br pa je nato dodal, da bi bilo napačno, če bi Jugoslavija odklonila ponudbe iz vzhodne Evrope za sodelovanje na podlagi enakopravnosti. Dejal je tudi, da Jugoslavija neče vstopiti v bruseljski pakt, kateri — čeprav boljši od evropske obrambne pogodbe, ki ni bila ostvarjena — ni povsem uspešen in ne predstavlja za Jugoslavijo dovolj trdne podlage za njeno evropsko integracijo. Toda, je znova popravil Tito, (ker se boji za ameriške dolarje), Jugoslavija ne bo odklanjala sodelovanja z državami bruseljske pogodbe.

EGIPT: V Kairo so podpisali sporazum o umiku britanskih čet iz sueškega področja. Čete bodo odšle na otok Ciper. Po podpisu je vlada objavila en prost dan, prebivalstvo Egipta pa je po vseh mestih uprizorilo velike slavnostne sprevede in zborovanja.

PERZIJA: V Teheranu so obsodili na smrt in ustrelili 10 kolovodij perzijske komunistične stranke. — Iz Abadana je znova pričel teči petrolej v vse dele svobodnega sveta. Rafinerije so na podlagi novega anglo-perzijskega sporazuma znova v obratu, perzijski kongres pa je z veliko večino ratificiral pogodbo.

PAKISTAN: USA bo dala Pakistanu v obrambne svrhe za 105 milijonov dolarjev pomoči.

INDIJA: Premijer Nehru je v pismu, ki je bilo objavljeno po njegovem odhodu v rdečo Kitajsko, objavil, da bo odstopil kot predsednik kongresne stranke in se vrnil v zasebno življenje "zaradi utrujenosti, ker je delal kot stroj." Trenutno je na obisku pri Maočetungu.

KITAJSKA: Deset milijonov oseb umira od lakote v rdeči Kitajski zaradi nedavnih poplav, pravijo najnovejši podatki prebentnikov izpod komunistične knute.

NAROČITE IN PLAČAJTE

ZBORNİK-KOLEDAR Svobodne Slovenije za leto 1955

v prednaročilu do 28. novembra 1954 za 43.— pesov.

Prednaročila in predplačila sprejemajo:

1. Pisarna Društva Slovencev, Víctor Martínez 50, Bs. Aires
2. Casa Boyu, Olazabal 2338, Buenos Aires
3. Santería y Papelería "Santa Julia", Víctor Martínez 39
4. G. Ivan Lužovec, slovensko zemljišče v Lanusu
5. Fotoateljé Lojze Erjavec, Alvarado 350, Ramos Mejía
6. Gdč. Renata Ašičeva, Méjico 5271, Villa Martelli
7. G. Pavle Homan, Temple 2147, J. D. Perón (ex Munro)
8. G. Miro Kovač, Almejra 530, San Martín
9. Brivnica in parfumerija "Los Alpes", g. Žnidar, Calle Drysdale 5614, Carapachay
10. G. Andrej Krošelj, Pueyredón 744, Ciudadela
11. Gdč. Marija Židan

"Predstavljamo novo družino v Ameriki"

(Dopis iz Združenih Držav)

Z velikimi črkami je bil natisnjen gornji naslov v tedenski prilogi znanega dnevnika The Chicago Tribune. Podnaslov je poveljal: "Umirajoča ustanova" se vrača v svetlo življenje. Prinaša s seboj obilico sreče.

Članek, ki je objavljen pod gornjimi naslovi, torej vsekakor veliko obeta. Ne moreš se ustavljati, lotiš se branja. Pričakuješ silo novega razodetja. Ali boš očaran ali razočaran? Verjetno vsakega nekaj, kakor si že vajen glede raznih ameriških "senzacij".

Članek ugotavlja: "Nova ameriška družina je temeljito izpodbila vse napovedovanje statistikarjev in prerokovanje sociologov. Pred 20 leti so pisali, da v najkrajšem času ameriške družine sploh več ne bo. Dejali so, da na i zakonci ne marajo otrok. Trdili so, da se ljudje ne ženijo več zato, da bi skupaj ostali, ampak zato, da se bodo čimprej spet razporečili. Pisali so, da se bo ameriški človek kmalu ženo našel samo še zato, da bo imel kam iti čez noč. To, kar imenujemo danes družino in družinsko življenje, bo v 50 letih v Ameriki neznana reč..."

Takih in enakih napovedi je bilo polno vseposod. In je celo veljalo, da moraš smatrati ameriško pot do tega cilja za nekaj naravnega, ki je popolnoma v smislu sedanjega časa. Če drugače misliš, nisi pravi Amerikanec in se ne znaš živjeti v moderni razvoj človeške družbe.

Tako nekako so učili še nedavno. Toda mladi Amerikanci so tekoma zadnjih deset let dokazali v dejanju, da so bili vsi ti in taki računi vzeti iz glav papirnatih učnjakov, ki niso poznali življenja. Življenje je pokazalo, da je narava, ki ustvarja ljubezen med možem in ženo, pa ljubezen obeh do otrok, večja sila kot ves nenaraven gospodarski razvoj in vse umetno ubiganje o bioloških zakonih človeške družbe.

Rekli so, da se ameriška žena zmerom manj zanima za družinsko življenje, zmerom bolj pa za zasluzek z delom v pisarni, trgovini, sploh "businessu". Toda danes lahko že pokažemo na milijone mladih žen, ki so žrtvovale dobro mesto v businessu, da so mogle postati žene in matere. Naša dežela, ki je bila po vsem svetu razpeta kot dežela zakonskih ločitev, je danes tista, ki začenja gledati na "divorce" močno postrani. Dejstvo je, da ta reč pri nas že nekaj časa ne narašča več, ampak pravi vidno pojema Mladi Amerikanci uvidevajo celo, da so otroci tisti cement, ki zakonsko vez krepko skupaj drži. Nič več ni ideal naših mladih zakoncev dva otroka, ali eden ali celo nobeden, zdaj je že na dnevnem redu družina s tremi ali celo štirimi otroki. Še nedavno se je reklo, da beg z dežele v mesto pomeni že sam na sebi konec družin z večjim številom otrok. Saj v mestu ne dobiš stanovanja, če ga ne iščeš za "družino brez otrok". Zdaj se očitno razodeva nasprotna smer: Mladi pari ne iščejo več stanovanj v mestih, ampak nekje v njihovi okolici. Tam je prostora, je sonca, je zelenja. Tam je pripravno okolje za družine z otroki. Za dostop v mesto, kjer je služba in kruh, je preskrbljeno. Avtomobil, avtobus, železnica — vse je pri rokah in človek pride do tovarne ali urada v najkrajšem času. Skratka, vsi ti preroki in črtnogledi, ki ste napovedovali in videli še večeraj propad ameriške družine in ž njo vsega urejenega javnega in privatnega življenja — pojditе rakom žvižgat!

Tak je v glavnem ves smisel onega članka v velikem dnevniku The Chicago Tribune. Ali nas očara ali razočara? Vsakega nekaj.

Gotovo je precej resnice v njegovih izjavah. Poudarimo pa eno: Nobene besede ni v članku, ki bi namignila na kakšen nadnaravnih nagib pri novem usmerjenju. Boga ali kake vere vanj še od daleč ne omenja. Narava je udarila spet na dan, tako nam da razumeti. Narava je sila, ki se ne da za dolgo zvezati in ukleniti. No, saj so rekli že stari, da se narava spet in spet pojavi, pa jo skušaj z vilami izgnati. Že to dognanje samo je dobra reč. Utegne pomati raznim "statistikarjem in sociologom", da bodo z večjo previdnostjo napovedovali bodočnost Ameriki in z manj o gotovostjo usmerjali mišljenje mladega rodu.

Zanimivo bi bilo preiskovati, če ima pri vsem tem še kaj drugega svoje zasluge razen gole narave. Morda je v mislih proslavljenih mladih zakoncev vendar tudi kaj nadnaravnih nagibov, čeprav jih člankarica (piše namreč žen-

TUDI MI, SLOVENCİ, SMO MED NJIMI

Kongres Kristusa Kralja v Ljubljani l. 1938. Z vseh strani Slovenije se zgrinjajo množice Slovencev v svojo prestolnico. Možje in žene, fantje in dekleta, otroci. Nebo čisto kot ribje oko, Ljubljana odeta v zeleno svežino poganjajočega drevja, oblitá z rumeno lučjo božjega sonca in pobarvana z belino cest in trgov. Od ranega jutra do poznega večera se po ljubljanskih ulicah prelivajo množice, se zgrinjajo na Stadionu, se zbirajo na Kongresnem trgu, hite čez Marijin trg in vzklikajo: "Živel Kristus Kralj!" Pozdrav dneva je ta vzklik. Je, kakor da bi Njegovo božansko Veličanstvo snelo svojo kraljevsko korono do brote in plemenitosti s svoje svete glave in jo z iztegnjenimi rokami podražalo s svojega nebeškega prestola nad verni slovenski narod.

Ista Ljubljana leta 1945. Grozeča tišina vlada po ulicah in trgih. Črni zvoč-

Kaj se obeta Slovincem, ki jih je prodala KPS v Trstu

Nekaj primerov nasilja nad slovenskimi prebivalci Beneške Slovenije naj pokaže, kaj se obeta slej ali prej tudi tistim slovenskim družinam in posameznikom, ki so s sramotno prodajo Trsta po KPS prešle pod laško oblast:

V neki vasi v Ben. Sloveniji je domači brigadir finance počakal domačega župnika na poti, na samotnem kraju, mu odprl aktovko in mu pregledal vse papirje in dokumente, ki jih je župnik nesel na škofijo in druge urade.

V vasi Matajur so aretirali 40 letnega Iginija Gorenščaka, njegovega 42 letnega brata Lukeža, 26 letnega Avguština Gošnjaka in 30 letnega Jožeta Podorijščaka, ki so se sprli s finančniki. Ti so jih obtožili upora proti javnemu redu in jih z vezanimi rokami peljali daleč do Cepletišč in od tam v čedadske zapore.

Na isti način kot v Matajuru, kjer so finančarji izzvali naše ljudi, so finančarji aretirali tudi v Topolovem več mlajših oseb, od katerih ima najstarejša 40

let. Ker je do prepira prišlo na veselici, prebivalstvo upravičeno sklepa, da gre za načrtno provokiranje našega ljudstva, da se ga tako spravi v zapor ali pa gospodarsko udari.

Primer sistematičnega uničevanja slovenskega življa je občina Dreka, ki z vsemi vasicami šteje le 1250 duš. Poleg tega je zelo revna, čeprav ima tri mlekarne. Te pa dajo 4 do 500 kg mleka dnevno, zato so dohodki majhni, stroški pa veliki. Tu pa tam prodajo še kako živino in to je vse. Še krompirja ne pridejo dovolj za prehrano. Ljudje se morajo seliti in jih je sedaj v inozemstvu približno 270, in sicer v Belgiji nad 150, 20 v Kanadi, 40 v Švici, kakih 15 deklet je v Londonu, ostali so raztreseni po vsem svetu. Občini že silno dolgo obljublja, da bodo zgradili cesto iz vasi Trinko v Trušnje, a z delom še niso začeli. Vlada pa nikakor ne ve videti siro maštva ljudstva. Vse kaže, kakor, da bi ji bilo najbolj prav, da se vse ljudstvo izseli.

Primer sistematičnega uničevanja slovenskega življa je občina Dreka, ki z vsemi vasicami šteje le 1250 duš. Poleg tega je zelo revna, čeprav ima tri mlekarne. Te pa dajo 4 do 500 kg mleka dnevno, zato so dohodki majhni, stroški pa veliki. Tu pa tam prodajo še kako živino in to je vse. Še krompirja ne pridejo dovolj za prehrano. Ljudje se morajo seliti in jih je sedaj v inozemstvu približno 270, in sicer v Belgiji nad 150, 20 v Kanadi, 40 v Švici, kakih 15 deklet je v Londonu, ostali so raztreseni po vsem svetu. Občini že silno dolgo obljublja, da bodo zgradili cesto iz vasi Trinko v Trušnje, a z delom še niso začeli. Vlada pa nikakor ne ve videti siro maštva ljudstva. Vse kaže, kakor, da bi ji bilo najbolj prav, da se vse ljudstvo izseli.

Primer sistematičnega uničevanja slovenskega življa je občina Dreka, ki z vsemi vasicami šteje le 1250 duš. Poleg tega je zelo revna, čeprav ima tri mlekarne. Te pa dajo 4 do 500 kg mleka dnevno, zato so dohodki majhni, stroški pa veliki. Tu pa tam prodajo še kako živino in to je vse. Še krompirja ne pridejo dovolj za prehrano. Ljudje se morajo seliti in jih je sedaj v inozemstvu približno 270, in sicer v Belgiji nad 150, 20 v Kanadi, 40 v Švici, kakih 15 deklet je v Londonu, ostali so raztreseni po vsem svetu. Občini že silno dolgo obljublja, da bodo zgradili cesto iz vasi Trinko v Trušnje, a z delom še niso začeli. Vlada pa nikakor ne ve videti siro maštva ljudstva. Vse kaže, kakor, da bi ji bilo najbolj prav, da se vse ljudstvo izseli.

Petdesetletnica dr. Rajka Ložarja

Slovenski severnoameriški listi so nas opozorili na ta jubilej slovenskega znanstvenika. Rojen je bil dr. Ložar 29. avgusta 1904 v Ljubljani kot sin znanega javnega delavca Jerneja Ložarja. Že v srednji šoli mu niso več zadostovali šolski predmeti in študijski krožki v dijaških organizacijah, ampak je v populardanskih urah obiskoval predavanja na univerzi, zlasti kulturnozgodovinska. Po maturi se je vpisal na umetnostno zgodovino in arheologijo, ki mu je pa takrat v Ljubljani premalo nudila in se je preselil na Dunaj; ko je opravil vse izpite z odliko, je l. 1928 promoviral. Kot asistent in kustos je zelo dvignil, deloma popolnoma reorganiziral in moderniziral prehistorični, arheološki in numizmatični oddelek, knjižnico pa arhiv Narodnega muzeja v Ljubljani. Kot privatni docent je predaval na ljubljanski univerzi klasično arheologijo, l. 1940 pa so mu izročili vršitev ravnateljstva, ne pa ravnateljskega mesta pri Etnografskem muzeju. Med tem je bil še knjižničar Muzejskega društva za Slovenijo, tajnik Umetnostno-zgodovinskega društva, varuh zbirke v Narodni galeriji, član jugoslovanskega historičnega društva, Društva slovenskih književnikov, mladega PEN-kluba, urednik Doma in sveta, Etnologa in Krogá.

Njegovi znanstveni in kritični spisi so

ČUDNI ODMEVI TRINKOVEGA POGREBA

Ko so pred meseci pokopavali voditelja beneških Slovencev msgr. Trinka, so skoraj vsi laški listi zagnali krik in vik, češ da so Slovenci izrabili pogreb za politično manifestacijo. Najbolj šovinistični strupeni laški listi in krogi so šli celo tako daleč, da so vsej duhovščini in vsem laikom, ki so se udeležili pogreba, kakor sploh vsej slovenski skupnosti v

ska) niti ne skuša odkriti. Pa čeprav ni nič takega, že samo dejstvo, da "narava spet udarja na dan", kaže, kako prav ima Cerkev, ki ne čaka na "povratek narave", ampak tudi takrat, ko narava na videz podleže "statistikarjem in sociologom", na glas obsoja razporeke, zakone, ki počejo otrok, razrvano družinsko življenje in sploh vse, kar je zoper naravo in dosledno tudi zoper voljo Tistega, ki je naravo ustvaril.

Oba.

K nedeljski prireditvi

Letošnji spored proslave Kristusa Kralja se odlikuje po enoviti zamisli po vrednosti izvajanih skladb in njih prvi izvedbi izven domovine ter po vsebinski polnosti in konkretnosti govora.

Zamisel sporeda je tale: Po počastitvi Matere Božje se pod plaščem Njene mladosti dvigne naš um, da bi globlje doumel dobo, v kateri živimo, smisel naših dejanj, napak, odkli iz vzorov in vzorov in resnico o Kristusovem gospodarstvu nad svetom, nad vsakim izmed nas. Nadnaravna luč bo dala našem pogledu najširše obzorje tako se bomo laže znašli in se bolj odločno okrenili na pot velikega povratka v Očetovo hišo. Od priznanja Kristusovega kraljevanja je odvisna vsa sreča posameznikov in usoda narodov. V drugem delu se bosta glasba in poezija kot zastopnici človeka sodelovanja pri ustvarjanju resnice in lepote poklonili Stvarniku-Odrešeniku, zastopniki treh vodilnih skupin (slovske, romanske in germanske) belega plemena bodo izpovedali vero v Gospa vseh narodov.

Najstarejši od zastopanih komponistov, Gallusov sodobnik Palestrina je nedosegljiv mojster vokalne polifonije in njegova glasba z gled za vso cerkveno in religiozno glasbo. V najlepši gredi kulture je Palestrinova umetnost eden tistih cvetov, ki nosijo v sebi čudovito lepoto, zakopano v prsti srednjega veka, iz katere so že v novem veku zrasli. (Ta-ki cvetovi so že Raffael, Michelangelo in Velázquez v slikarstvu, Shakespeare in Calderón v dramatik).

Tudi Bach se hrani še iz srednjega veka, to vidimo v njegovi vernosti, v graditeljski sili, v skladnosti njegovih stvaritev. Jäm v starejih koralskih melodijah, ki jim je Bach podložil harmonsko ogrodje — kot je to primer pesmi Za menoj —, je ta povezanost s srednjim vekom zelo občutna.

Med našimi skladbami je najbolj v duhu cerkvene glasbe Gerbičeva Ave Maria. V Foersterjevi znameniti Ave Mariji iz "Gorenjskega slavčka" je čuti romantični navdih in iskanje narodnega tona. Adamičeva Molitev je pri vsej hoteni preprostosti že vključena v borbo za moderno izraznost. Iz klasicistične podlage in naše cerkvene zborovske tradicije je Sattnerjeva himna. "Ne bojte se!" je značilna navovska: melodioznost, čutno-sočna harmonizacija, pa ne prav zanesljiva graditeljska moč. O Pahorjevem Očenašu je Svobodna Slovenija pred kratkim prinesla novico, da je v Ljubljani odnesel nagrado. Skladba je res kvalitetna, uporabljajoča novejšo glasbeno tehnične pridobitve in recitativni način. Do sem je podelitev idečne nagrade še razumljiva. To pa, da je napisana na besedilo iz Cankarjevoga Hlapca Jerneja, že ne glasuje več za tako nagrado. Cankar se je takrat res šel socialiste in vrgetl v novelo razne socialistične misli, a očenaš je kvečjemu molitev socialista, ki še ves živi iz krščanstva, na more pa biti pro'nja pravovernega komunisti. Povrh vsega je Pahor skladbo izdal l. 1943 v Ljubljani pri Glasbeni Matici — proti goščarski zapovedi kulturnega molka. Vsekakor se bosta v nedeljo poklonila Kristusu Kralju Cankar, o katerem vemo, da je kmalu našel pot iz socialističnih idej, in Karel Pahor, za katerega pot še ne vemo.

izzvalo izjavo videmske nadškofije v katoličkem listu La vita cattolica z dne 22. 8., ki se glasi: "Določeni mestni tisk nadaljuje s svojimi napadi zaradi nekaterih neljubih dogodkov ob pogrebu msgr. Trinka in zavzema sovražno stališče do vse krajevne duhovščine ter jo obtožuje komunizma. Ker vpleta v dogodke tudi cerkveno oblast in sprašuje, kaj je v tej zadevi ukrenila, smo pooblaščenca izjaviti, da cerkvena oblast obžaluje, da so nekateri zlorabili pogreb odličnega duhovnika za manifestacijo političnega značaja; prav tako pa tudi obžaluje, da je nasprotna stran zagrešila politično pretiravanje s tem, da obtožuje slovensko duhovščino komunizma in jo obremenjuje z odgovornostmi, ki ostanejo točno določene in omejene."

I z i d

ZBORNİKA - KOLEDARJA SVOBODNE SLOVENİJE ZA LETO 1955

bo izreden kulturni dogodek med slovenskimi izseljenci. Bo pa tudi posebnost v vsem izseljenkem tisku.

Prednaročila in predplačila sprejemajo zastopniki samo do 28. novembra 1954.

ARGENTINA

Predsednik general Perón je sprejel skupino paraguayskih zdravnikov in vseučiliških študentov, ki se spopolnjujejo v svojem poklicu na argent. zdravstvenih ustanovah ali pa študirajo na argent. univerzah kot štipendisti argent. vlade. V svojem govoru jim je poudarjal, da je cilj njegove vlade prijateljstvo med narodi in sodelovanje ter vsestransko medsebojno spoznavanje in popiranje. Sporočil jim je tudi, da bodo v kratkem dobili v Buenos Airesu svoj dom.

V Teatro Colon so se v ponedeljek popoldne zbrali trgovski nameščenci iz področja Velikega Buenos Airesa, da so se z govori svojih zastopnikov v sindikatu in s svojo navzočnostjo zahvalili generalu Peronu za zadnje povišanje plač. Govorila sta notranji in pravosodni minister Sr. Borlenghi kot glavni tajnik Zveze trg. nameščencev in Sr. Vuletić glavni tajnik C.G.T. Ob navdušenem pritrjevanju in vzklikanju je povzel besedo tudi general Perón.

V Teatro Cervantes bo na praznik Vseh svetnikov, t. j. 1. novembra ob 10. uri zvečer koncert Državnega simfoničnega orkestra. Na sporedu sta Janačkova rapsodija Taras Bulba, ki jo bodo izvajali prvič v Južni Ameriki in Dvořakova simfonija Iz novega sveta. Koncert bo dirigiral naš rojak Drago M. Šijanec Vstopnine za koncert ni.

Argentina ima dva nova škofa. Za škofa v San Nicolas de los Arroyos je imenovan Msgr. Silvano Martinez, pomožni škof v Rosario ter Msgr. dr. Enrique Rau, dosed. pom. škof nadškofije La Plata pa za škofa v Resistenciji.

Buenosaireski župan arhitekt Jorge Sabaté je podal ostavko. Vlada jo je sprejela. Za novega župana je imenovan dosedanji poslanec Bernardo Gago.

V Argentino je prispela nova skupina severnoameriških industrialcev in finančnikov zaradi investiranja severnoam. kapitala v Argentini.

V Bs. Aires je prispel na prijateljski obisk severnoam. general Charles Lawrence Bolte.

V Puerto Galvan je iztiril oseben vlak. 5 oseb je bilo mrtvih, nad 30 pa ranjenih.

Glavno ravnateljstvo za civilno letalstvo je organiziralo tekmovalni polet civilnih letal nad vsem republiškim področjem v svrhu propagande za II. petletni gospodarski načrt. Pri tekmovalnem poletu je sodelovalo nad 112 civilnih letal z 224 letalci in letalkami.

Na Trgu Once v Bs. Airesu se je pred dnevi podrla dvanadstropna hiša. človeških žrtev ni bilo, ker so stanovale pravčasno opazili nevarnost in so zbežali na ulico.

Mesto Chivilcoy v prov. Bs. Aires je pred dnevi slavilo 100. letnico ustanovitve.

V Mendoza in Comodoro Rivadavia so odkrili nove petrolejske vrelce.

Goriška in Primorska

Na Proseku je daroval zlato mašo g. Josip Križman ob asistenci dveh prav tako zlatomašnikov gg. Škabarja in msgr. Ukmarja. Zlatomašniški nagovor sta imela p. dr. Roman Tominec in p. Husu, doma iz Proseka, ki pa je sedaj v Rimu kot redovnik.

V Dolu so pokopali 72 letno Brunoovo mater Alojzijo Frandollić.

V Boljuncu sta se poročila Karel Benda in Jordana Križman.

SREDIŠČE SLOVENSКИH PROTİ-KOMUNISTIČNIH IZSELENCJEV V ARGENTINI bodi Slovenska hiša.

Sprejmi nabiralca darov dobrohotno. Če le zmoeš, prispevaj znesek za katerega Te bo prosil.

Novice iz Slovenije

KAKO SI "SLADIJO" SEDANJI DOLENJCI ŽIVLJENJE?

Casopis Dolenjski List, tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo Mesto, v svoji 17. številki prinaša med drugimi novicami tole "cvetko": "Janez Popotni stresa iz dolenjske popotne malhe poleg drugih tudi to—le drobtino: V Črnomaljskem mestnem gostišču sedita in čakata dva rudarja za okroglo mizo. Tri korake vstran zdehajo tri natakarike. Ko je minilo 15 minut, rudarja vstaneta, eden pa reče: Koliko sem dolžan za to, ker sem četrt ure sedel za mizo? Ena od natakarike vzkligne: Ali ste kaj naročili? — Nisem, je dejal rudar, ker sem navajen, da pride natakarica k mizi in vpraša gosta, kaj želi. Pa srečno! In stala."

.. Iz številke 25 z dne 25.6.1954 tega lista smo zbrali tri, ki kažejo, kako se javno denuncirajo med seboj razni sedanji oblastniki.

V članku: "Odgovor kočevske inspekcije dela" odgovarja Edvard Marušič, okrajni inšpektor dela pri OLO Kočevje, na neki dopis v istem listu z dne 11.6.1954 z naslovom: Ali so v socialistični državi take stvari dopustne? — Podrobno razpravlja o zaposlitvi nekega tov. P. V., ki je bil v Franciji, "pa se je odzval klicu domovine" in pravi: "... Pretirano pa je, kar pravi pisec članka, da tov. Pakiž odžira kruh tovarišu P. V. pa tudi neresnično, kajti Pakiž nudi zaposlitev njegovi ženi in otrokom, čeprav proti zakonitim predpisom in si na ta način ustvarja dobiček. — Če pa pisec članka meni, da to ni res, se lahko oglasi na Zavodu za socialno zavarovanje v Kočevju in se prepriča. ... Kar tiče tov. Pakiža, se bo ta moral zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Kočevju za svoje nepravilnosti in za lažne podatke, ki jih daje raznim forumom."

Pod naslovom: "Mirnopeški gasilci pišejo" poročila "sekretar Gasilskega društva Mirna peč" o meddruštvenih odnosih v tem kraju. Iz poročila se vidi, kako si drug drugemu "dokazujejo" komunistično pravovernost funkcionarji raznih množičnih organizacij. Učitelj Božič je n. pr. na javnem sestanku OF (ta organizacija je sedaj preimenovana v SZDL — Social. zveza delov. ljudstva) napadel sekretarja domačega Gasil. društva, čes da ni član OF ozir. SZDL. Ta se v dopisu zagovarja s svojo zaposlenostjo, nato pa pravi: "Res bi me bil tov. Božič lahko na lep način opozoril, da moram dvigniti legitimacijo, saj se skoraj vsak dan vidiva, ne pa da me na sestanku obrekujete..." Nato člankar našteva, kaj vse je tov. Božič napačno storil in ga končno prosil:

"... naj nas vsaj ne obrekujete, če nam že noče pomagati."

Se bolj drastičen je sledeči "PRE-KLJIC" v istem tedniku, ki se dobesedno glas.: "Podpisani Dominko Stanko-Smuka, preklicujem, kar sem izjavil na občinski konferenci SZDL v Kočevju proti tov. Jasencu Cirilu iz Starega loga zaradi cerkvenega krščenja njegovih otrok, ker sem se prepričal, da sem nasel na lažnim govoricam, ki so škodovali njegovemu ugledu in dostojanstvu. — Opozarjam ostale, ki bi je širili tako neosnovane govorice, da zapadejo zakoniti kazni zoper čast in častljublje. — Zahvaljujem se mu na podlagi dokazov resnice, da je odstopil od tožbe. Dominko Stanko".

Iz teh treh primerov je dovolj razvidno, kako "mirno" žive navadni državljani v Sloveniji, ako se celo funkcionarji raznih množičnih organizacij drug drugega za vsako javno ali zasebno dejanje nadzorujejo in denuncirajo. Za sedanje pojmovanje pravovernega državljanca Slovenije je kaznivo dejanje, ako nisi član SZDL (bivše OF), zločin pa, ako si dal krstiti v cerkvi svoje otroke.

Umrli so. V Ljubljani: Pavle Avgust, st. tapetniški mojster, Ana Brezan, šivilja, Marija Stele, Alenčica Kosec, Anica Klepec, roj. Dežman, Marija Erzin, roj. Jeniček, Anton Virant, upokojenec EČZ, Jože Bučar, posestnik, Franc Papež, fin. svetnik v p., Marija Maver, Ana Parkelj roj. Jan, Josipina Sterle, roj. Gorček Urška Bregar, gospodinjska pom. v p. in Jakob Hrašovec, žel. upokojenec v Dolu pri Borovnici, Marija Vidmar, roj. Jug. posestnica v Trbovljah, Ivanka Blatinik v Dobropolju, Josipina Kaluža, roj. Ban v Škofiji, Vatroslav

Kaj spada k resnični narodni noši, danes prav malokdo izmed nas točno ve. Še manj nas je verjetno taktih, ki poznamo vse različne vrste narodne noše na slovenskih tleh. Zato je naš kulturni in umetnostni zgodovinar MARIJAN MAROLT napisal za Koledar Zbornik 1955 obširni in pregleden članek o slovenski narodni noši in nje zgodovini, članek katerega bodo krasili posnetki skoraj vseh narodnih noš med Slovenci.

Ondriska, kmet. svetnik v p. v Novem mestu, Ivan Leskošek, posestnik v Brestani, Franc Podlužek, upokojenec v Studencih pri Hrastniku, Stanko Nagode, železničar v Lazah (se smrtno ponesrečil), Tekla Kenk, roj. Velepč v Kranju Franc Kovač, uslužbenec podjetja "Kamnik" v Kamniku, Ivan Prah, biv. trgovec v Imenem pri Podčetrtku, Ferdinand Kmet v Trebnjem na Dol., Janko Vombergar iz Ptične police, Mihael, Špilek, maser v p. v Čatežu; Josipina Trman, žena biv. trgovca iz Šmartnega

pri Litiji, Karel Janežič, vlakovodja v Radečah in Karel Socher v Celju.

"V kmetijstvu komunisti veliko grešijo, ko proglašajo tega ali onega kmeta za kulaka. Bogatih kmetov se ni treba bati, ker konec koncev gremo za tem, da bomo vsi bogati." Tako je nedavno govoril na sestanku komunističnih funkcionarjev v Krškem Stane Kavčič, da bi se prikupil kmetom in jih pridobil za komunistično stranko.

Župnija Cerklje pri Kranju slavi leto 800 letnico obstoja.

Slovenci v Argentini

Buenos Aires

Na praznik Vseh svetnikov bodo ob 4. uri popoldne molitve za umrle pred jugoslovansko grobnico na buenosaireskem pokopališču Chacarita. Žalostnike bo pel Slovenski pevski zbor "Gallus".

BARAGOV TEDEN

je lepo uspel. Rojaki so se kar številno udeleževali prireditvev, ki so bile v tem tednu. Mnogi so opravljali devetdnevni-ke za Baragovo beatifikacijo. Na Baragovih proslavah so govorniki omenjali razne načine za dela za Baragovo beatifikacijo ter za Južnoameriško Baragovo zvezo. Govorniki so vabili vse, ki še niso vpisani v njej, da to store. Članarina, ki je namenjena kot naš doprinos k stroškom beatifikacijskega procesa, znaša 50 ctvs (na leto 6 pesov). Plačajo jo pa samo tisti, ki zaslužijo. Člani Južnoameriške Baragove zveze so lahko tudi

otroci. Baragova beatifikacija je skupna slovenska zadeva. Zato naj nihče ne stoji ob strani, ampak naj vsak po svojih močeh sodeluje.

Slovenska drama v kastiljščini. V soboto 30. t. m. ob devetih zvečer bo uprizorila Compañía experimental de teatro universal v Temperleju, Vicente López 789 (dvorana Nueva Roma) drama našega rojaka, pisatelja dr. Stanka Kopicra "Svitanje", ki nosi v kastiljščini naslov "El Amanecer". Režira pisatelj sam.

S XXIII. kulturnim večerom, ki se je vršil v četrtek 21. t. m., je Slovenska kulturna akcija zaključila svojo letošnjo poletno sezono. Večer pod naslovom "Primorska govori" je bil posvečen petdesetletnici rojstva Srečka Kosovela in sedemdesetletnici rojstva Ivana Preglja. Uvodno besedo je govoril predsednik g. Ruda Jurčec, o Preglju je predaval g.

V nedeljo 7. novembra vsi na TABOR SLOVENSKE MLADINE na "Pristavo" v Moronu

Na sporedu

Telovadni nastop, Družabna prireditvev in Srečolov.

Med glavnimi dobili sta radio in hladilnik (heladera). Skupno

500 DOBITKOV

za pestrost zabave bo poskrbljeno z raznimi točkami (streljanje, zabijanje žeblicev etc.) Pripravljen bo zadostno število miz in sedežev. Prav tako bo najbolje preskrbljeno za postrežbo.

Začetek ob 15. uri

Vsi prisrčno vabljeni!

P. R.

Drobni zapiski iz domovine

Ena izmed redkih revij, ki v današnji Ljudski republik Sloveniji izhajajo, je Planinski vestnik. Ime isto kot nekoč, le vsebina precej drugačna. A začnimo kar s prvo številko leta 1951, da tako z navedbami v narekovaju pogledamo svojevrsten kos domovine.

* * *

Bralca v Argentini prijetno presenetita notica na platnicah, da Planinski vestnik zamenjuje z Anuario del Club Andino Bariloche. Da so napisali Anuario z dvema n in namesto Andino Indino, še ni tako huda napaka, če pomislimo, da je tudi nam pred desetimi leti španščina bila res španska vas.

Profesor Tine Orel, ki je sedaj prejemnik vseh člankov za Planinski vestnik, je bil poleti 1950 v avstrijskih gorah. Od tam je objavil daljši potopis, v katerem si je privoščil — morda iz službene dolžnosti morda iz prepričanja tisti krog, iz katerega je sam izšel, pi-oč tako: "V Lienzu smo prvič naleteli na slovenske emigrantske obraze. Nekam dolge obraze so delali, ko smo jim povedali, da smo iz Jugoslavije in da se vračamo, hkrati pa so kazali slabo prikrito željo po razgovoru, po dotiklaju z domovino. Toda v Lienzu se zbirajo bolj redki ideološki voditelji, duhovščina, ki jo pobožni Tirolec podpira, da si nalaga večni kapital. V Celovcu in Beljaku pa smo prišli skupaj z ljudmi, ki niso prav nič prikrivali ne domotožnja ne kesanja. Pogovor o glavnem predmetu, ki nujno vsakega emigranta najbolj zanima, problem stare in nove "domovine", ki je ni, se sicer težko razplete. Izčrpa se v pogovoru o cenah, standardu, o

spominih, o znanih in brezpomembnih stvareh." Potem profesor Tine klati in klati, kakor mu je partijski svetovalec pri Fizkulturi naročil, ko je njegov tekst bral pred objavo, ali pa sekretar Planinske zveze Velnar Milo, ki v svojem poročilu pravi: "Vse delovno ljudstvo naše republike tekmuje na vseh delovnih področjih v počastitev desete obletnice OF. ... Društva so dolžna, da se na tekmovalno odzovejo in s tem izpričajo prebranost ljudski oblasti in Partiji."

Včasih, ko še ni bilo "ljudske oblasti" in "politične organizacije, ki je slovenski navod povedla v socialno svobodo in državno samostojnost, "smo hodili po gorah vsepovsod do vseh drž. mej. In ne pomnim primera, da bi za nekom streljali, če jo je pomotoma predalec ucvril. Sedaj, ko visi svoboda iz vseh oken jetišnic, je tudi v gorah precej drugače, sicer ne bi PV objavil tak nega obvestila o "Frischaufövm domu na Okrešlju, ki bo od 1. julija dalje oskrbovan. Pristop v obmejni pas je v primeru z lanskim letom zelo olajšan za posameznike in za skupine.

Treba je imeti le dovoljenje od pristojnega poverjeništa za notranje zadeve. "Najbrž v Ljubljani, po čemer bi sklepali, da so leta 1950, proslili za dovoljenje še v Beogradu ali Skoplju, leta 1949. In prej pa kar osebno od samega maršala najbrž. Včasih je pa graničar pa kos časopisa napisal dve tri besede, pa si žel lahko do laške karavle iskat buteljko Chiantija. Ali ni tako, gospod Tine?"

Kot prijeten odih sredi strokovne literature o gorstvu in partizanskih spo-

minov, ki jih kar mrgoli, so prispevki starih gadov našega planinstva. Tak dopisnik je tudi Josip Wester, v čigar vrsticah pogosto odsevajo žalostne pa resnične ugotovitve o stanju doma. Takole je napisal med drugim o svoji poti na Triglav: "Pri znanem studenčku smo si privoščili prvi odih in se okrepišči s skromnim prigrizkom za kosilo, saj je bilo prav poldne. Prava poslastica nam je bila pijača sadnega soka, mrgoleča od vitaminov, ki smo ga slastno srkali iz pločevinaste UNRRA konzerve. Pohvalo smo izražali Američanom, da nam prehrabene tegobe lajšajo z raznimi dobrinami svoje plodovite zamlje."

Westra tudi boli, kako delajo z lesom po naših gozdovih. Takole pravi: "Še nekaj sem spotoma opazil, kar mi je dalo razmišljati o našem lesnem gospodarstvu. Na več krajih sem videl ležati skladnice smrekovih hlobov, dolgih po 4 metre, očividno namenjenih za industrijsko ali gradbeno porabo. In koliko jih je ležalo, že obeljenih, prhnečih na golih, vlažnih tleh! Laik sem v gozdarskih zadevah, vendar se mi zdi, da tako ravnanje ni pametno. Menda mnogo več debel podro in v hlode razžagajo, kakor jih morejo sproti pospraviti in odpeljati. Tako pa leže tam morda leto dni ali pa še celo dalje, da postanejo naposlled "rop trohljivosti požrešne". Dejal bi, da je to neodpustna potrata narodne imovine, zapravljanje dragocenih deviz. Caveat Consules!" In zraven pripomni: "Slíčen pojav malomarnega odnosa do ljudskega premoženja sem opazil letos (v juniju 1951) na Pohorju na poti od Sv. Treh Kraljev proti Ru ki koči."

In še bolj je Westra bolelo, ko je moral brati v PV naslednje sporočilo bralcem: "Bralce in naročnike obveščamo, da bo inspektor Josip Wester s svojim

člankom "Še trikrat na Triglavu" nadaljeval v prihodnjem letniku. Zamude ni kriv ne avtor ne uredništvo." Tako, gospod Tine — avtor je napisal, sklepa- mo, uredništvo je članek imelo, sklepa- mo dalje, kdo je potem kriv?! Cenzura, cenzura v slovenski planinski literaturi, in to čest let po popolni osvoboditvi!

Da so težave s potovanji, je znana stvar. Neprijetno pa dirne bralca stavek: "Bilo je jasno jutro dne 10. avgusta, ko sem dovolj rano dospel na zju- tranji gorenjski vlak, da sem dobil še ugoden sedež v čednem pulmanu. Oni, ki so se bili zakasnili, so morali pač stoje uživati ugodnosti sodobnega poto- vanja." Še bolj pa turista razjezi, ko pride v koč in naroči hrano, potem pa za- piše: "V slast mi je šla plehka prežganka, ko sem vanjo nadrobil kruha; vse gostilniške dobrine so bili že predhodni- ki použili. To postno večerjo sem si okre- pil z mesnim obrokom iz lastne železne rezerve." Neboč ni bilo tako in nekoč so tudi na ovce v hribih bolj pazili kot sedaj: "Tišino blagodejnega odmora so motile zvedave ovce, ki se jih je nabralo kar za majhno čredo, črednika pa ni bilo na spregled. Menda so družne beke- tače prepuščene kar same sebi, da po lastnem gonu plandujejo in mulijo te- no pašo." In brčkone se je tudi turist spomnil preteklih dni, saj je zapisal: "Tu je v sanjskem prividu s pobratimom Franom Erjavcem uzejal (Janez Men- cinger namreč, op. uređ.) mladostne spomine; te nekje je imel čudaški Mele- jed svojo borno zidnico. Ej, divna je ro- mantika minulega stoletja, a kako pro- zaična je novodobna dialektična stvar- nost!" Še bolj je ta stvarnost trpkó vplivala na turista, ko je ob zaključku hribolazenja dospel "pred udobni pla- ninski hotel na Pokljuki. Tri lične limu-

"Komur mar za reč je našo..."

tako nas spet vabijo naša slovenska de- kleta in fantje na svojo družabno prire- ditev, ki bo na 7. novembra na Pri- stavi v Moronu. "Le kaj spet hočete?", bo kdo zagodrdnal, "vsako nedeljo je že kak cirkus!" A prošnja naše mladine je tako lepa in prisrčna: "Pomagajte nam reševati naše slovenstvo!" Res, ta prošnja je tako lepa, da bi rad nekaj pou- dardil: starejši ljudje se včasih premalo zavedajo vseh težav in vseh borb, ka- terim je izpostavljena naša mladina. Njim je narodna zavest navržena in se jim ni treba boriti, da jo ohranijo. Njih borba je v tem, da se več ali manj glad- ko nauči tujega jezika, vse ostalo pa je pri njih samo po sebi nespremenljivo. To- da mladina se pa mora boriti, da svoj materin jezik in svojo pripadnost slo- venstvu — ohranja, da ne podleže tuji besedi in tuji miselnosti. In pri tem, da je ne bi podprli? Kaj res hočete, da bodo Vaši otroci neki mednarodni ljudje, brez tiste sladke zavesti, da je nekje narod, ki mu pripadajo?

Še tako preproste stvari, ki jih naša mladina prereja, moramo podpreti. Mo- ramo, kajti ta mladina bo prišla za delo tu ali doma, ko bodo naše moči in sile že onemogle. Ta mladina bo dvignila ali pa uničila slovenstvo, kakršna pač bo. In da ga bo dvignila, zato jo da- nes dvignimo in podprimo mi. Pridimo v Moron, čeprav nas bo stalo nekaj časa in nekaj evrenka, kajti mladina nas tako lepo vabi: "Pomagajte nam reševati naše slovenstvo!" In kdo se taki prošnji ne bi odzval? ša.

Tine Debeljak ml., o Kosovelu pa je po- slalala vodji literarnega oddeska g. Zorku Simčiču dokumentarno pismo dr. Tine Debeljak iz Lome Negra. Pesmi in pro- zo obeh besednih umetnikov so recitirali gđc. Lučka Kralj, Vanda Majcen in ma- la Terezika Marn ter gg. Borštnik, Sim- čič in Willempart. V skiptikonu so po- kazali en del slik, ki bodo ilustrirale 11. zvezek Pregljevih zbranih spisov, ki izi- de še letos pri knjižni založbi Slovenske kulturne akcije; slike je tolmačil g. Ma- rolt.

San Martin

Preteklo nedeljo smo pokopali na po- kopališču v San Martinu rojaka France- ta Jeram, ki je umrl v Caserosu 23. t. m. Bil je komaj 57 let star. Doma je bil iz Bukovskega vrha pri Cerknem. V Ar- gentini je živel 25 let. Bil je bolehen že dalj časa, zadnja dva meseca sta ga pa strla. Tu zapuščá ženo s sinom in tri po- ročene hčere. Doma je ostala edina se- stra, ki je tudi letos pokopala očeta v starosti 88 let. Naj mu bo lahka argen- tinska zemlja, prestalim pa naše so- žalje.

zine pred njim so mi bile v znak, da se mude v "fashionablem" hotelu boljše gostje. Ne toliko iz potrebe kakor iz ra- doznalosti, kako se v odličnem gosti- ču obratuje, sem vstopil v vežo v mnenju, da je tam prostor za take peripatetične goste, kakršen sem bil jaz. Vljuden šo- fer me opozori, da strežje gostom sa- mo zgoraj v obednici. Stopim v dvorano z belo pogrjnjenimi mizami. Opoldanski gostje so bili že poobedovali, le tu in tam je še kdo posedal, srebrajoč kavo in be- roč časopis. Natakarica me pozorno po- gleda, motreč me od nog do glave, čes, kako si ti, rovtar, semkaj za el. Vendar sem dobil zaželeno merico črnone, jo hlastno popil, plačal in odšel kot— de- klasiranec. Prav se mi godi, si mislim, kaj pa se štulim med gospodo! Človek v gozdarjih ne sodi na preproge in parket. Za ta dožitek bogatejši bi bil, če bi imel še fantovsko grlo, kar zavriskal, ko sem stopil, prost tesne omejenosti, zopet na plano." Ker "se najsvobodneje kreta pe ec," jo je turist ubral peš pro- ti vlaku, tamkaj pa našel svojega so- potnika iz gora, ki se je v Bohinjju vkreal na avtobus: Pravil mi je, ka- ko se je žuril do Sv. Janeza, da je do- bil še avtobus. Vzilo pa je bilo natrap- no polno. Zlezel mu je na streho, kjer se je vkotil med priljago ter se na tako vzvišenem prostoru pripeljal na bistri- ško postajo. V glavni sezoni je voznja z avtobusom pač kočljiva zadeva."

Da PV pokaže bralcem, kaj se godi po svetu prina- a kratke novice. Ena iz- med takih je naslednja: "Aconcagua je lani po dolgem in počez preiskala ar- gentinska vojaška ekspedicija in posta- vila tri zavetišča v višini 4.200, 6.400, in 6.700 m. Zavetišče v višini 6.700 m je najvišje na svetu in je dobilo ime "Refugio Permanente General Peron".

SLOVENCJI PO SVETU**Australija**

Slovenci v mestu Adelaide so imeli 24. julija prijateljski večer, ki je bil dobro uspel. O pripravah za ta večer so "Misl" poročale naslednje: "Kar se tiče priprav samih, je vse breme padlo na štiri korajžne, mlade fante: poverjenika "Misl" Jožeta Mravljaka, Ignaca Ahlina, Jesenka in Maleta. Deloma pa na pet res pridnih ženskih rok: Ga Male, ga Klun, ga Zupančič in gospodični Loti in Štefka. Dobri pater Rudolf, jim je seveda bil v oporo. Našli smo ga namreč z dolgo metlo v roki pri snajenju dvorane". Prijateljski večer je potekal v prisrčni družabnosti. Čisti dobiček je bil namenjen

za tiskovni sklad lista avstralskih Slovencev "Misl".

V mestu Adelaide je bila v umetnostni galeriji razstava, na kateri je bil zastopan s svojimi slikami tudi slovenski slikar g. S. Rapotec. G. Rapotec predava tudi na univerzi v Adelajdi o umetnosti.

Poroka. V Melbourne-u sta se poročila g. Ivan Urbas, biv. polic. stražnik v Ljubljani in gđc. Juva Iva iz Pazina v Istri.

Anglija

Slovenska dekleta v Londonu so 5. septembra uprizorila igró "Dve materi".

Na sestanku Slovencev v Londonu dne 5. septembra je bil izvoljen odbor, ki

bo vodil vse delo za postavitev slovenskega narodnega doma. Poleg župnika g. Ignacija Krnstlja so še v odboru g. L. Perko, Fr. Rožman in Z. Mohar.

Na prvo nedeljo v oktobru, t. j. 3. oktobra t. l. so imeli londonski Slovenci Gregorčičev večer ob 110. letnici njegovega rojstva.

V Bedfordu sta se poročila g. Franc Gmajner in gđc. Belinda Rossi.

Nekaj iz gospodarskega življenja

Na konferenci latinsko-ameriških strokovnjakov za produkcijo papirja in pridobivanje celuloze se predvsem posvečajo vprašanju, ki zadeva možnost pridobivanja papirja in celuloze iz tropskega in subtropskega lesa. — V tej zvezi so nastala vprašanja predvsem glede produkcijskih stroškov in postavitev tovarn. Argentinski zastopnik je pripomnil, da se Argentina že ukvarja z načrtom, zgraditve tovarne za celulozo in časopisni papir, in to z združitvijo okrog 20 podjetij te stroke. Predstavniki teh podjetij študirajo sedaj vse probleme, nanašajoče se na kraj postavitev tovarne in možnosti dobave lesa, zlasti iz področja Rio Paraná, odkoder bi dostava lesa relativno bila najcenejša.

Problem vedno večjega pomanjkanja papirja je iz dneva v dan hujši. Saj so strokovnjaki ugotovili, da se bo do sedanja letna potrošnja 47 milijonov ton v nekaj letih dvignila za 18 milijonov ton. Kot glavna potrošnika sta stalno Evropa in Amerika, ki porabita 86% celotne svetovne produkcije, pridelata pa 90%.

V Peking je dospela arg. trg. delegacija, kateri pripadata tudi predsednik Industrijskega inštituta Verardi ter opazovalec vlade H. Novos. Istočasno je moskovski radio najavil prihod arg. delegacije tudi v Moskvo.

Argentina bo izvozila v Zah. Nemčijo za 20 mil. dolarjev volne, prejela pa bo za isto vrednost jeklo.

V teku septembra je bilo uvoženih v Argentino: 6016 ton časopisnega papirja, 231.467 t petroleja, 248.761 t gorilnega olja, 10.422 t Diesela olja, 3.812 t kerosena, 117.041 t premoga, 317 t cimenta, 27.463 kub. metrov brazilske smrekovine, 56.157 vreč kave, 15.899 vreč kakaa in 22.434 vreč yerbe.

Letos bo Turčija prisiljena uvoziti pšenico zaradi izredno slabe letine. Udarec je toliko hujši za turško republiko, ker je lani s pomočjo severnoamer. k'h strojev, s katerimi so mehanizirali skoraj vse poljedelske naprave, dosegla takšno

nadprodukcijo, da je s pridelanimi 14 mil. t zasedla četrto mesto med izvozniki pšenice.

Izvoz švicarskih ur je v avgustu padel za 16%. Posebno je bil zmanjšán uvoz v USA — za 44%.

Razdelitev Nemčije v dve državi se pozna tudi v takih primerih, kakor se je zgodilo na velesejmu v Solunu, kjer grške oblasti niso dovolile razstavitve produkcije Zeissovih tovarn iz vzhodne Nemčije pod značko Zeiss, češ da na svetovnem trgu velja kot edino prava značka Zeiss le za tiste produkte teh tovarn, ki obstojajo in delajo v zah. Nemčiji.

OBVESTILA

Odbor Družabne pravde se bo dne 1. novembra t. l. popoldne zbral ob grobu pok. Franceta Žužka na pokopališču v Floridi.

Izlet Družabne pravde v Tigre bo v nedeljo, 14. novembra. Podrobnosti bomo še objavili. Že danes vabimo na izlet vse prijatelje Družabne pravde in njihove svojce.
Družabna pravda

Diskusijski večer o gospodarskih vprašanjih bo v soboto 30. X. ob pol osmih zvečer, na Granaderos 61. G. dr. Bajlec, g. Mavrič (st.), g. Godec in g. Jerebič bodo poročali o novoustanovljeni gospodarski ustanovi. Vljudno vabljeni!

"Srečanje med publiko in ustvarjalci" bo velika kulturno-družabna prireditev Slovenske kulturne asociacije in sicer v nedeljo 21. novembra t. l. ob petih pri Deklevi. Vsak odsek bo nastopil s svojimi točkami, tako gledališki z Goldonijevim komedijo "Skopuh", filozofski z Diogenovim sodom, umetniški z žrebanjem umetniške loterije, itd. Podroben spored bomo še objavili.

PROSLAVA KRISTUSA KRALJA**PRVI DEL:**

1.) Fran Gerbič — AVE MARIA	Izvaja ženski oktet
s spremljevanjem klavirja
2.) Emil Adamič — MOLITEV	
3.) Anton Foerster — AVE MARIJA	
4.) NAŠ VELIKI POVRATEK	Govori g. Sebastijan Kocmur.
	Odmor

DRUGI DEL:

1.) Palestrina — CRUCIFIXUS	Izvaja meščani zbor
"GALLUS"
Dirigent:
Dr. Julij Savelli
2.) J. S. Bach — ZA MENOJ	
3.) Karel Pahor — OČE NAŠ	
4.) Alojzij Mav — NE BOJTE SE!	
5.) O. Hugolin Satner — KRISTUS KRALJ	

Proslavo prireja Slovenska Katoliška akcija s sodelovanjem pevskega zbora "GALLUS". — Oprema dvorane in sporednih listov: g. Milan Volšek.

Prireditev bo v nedeljo dne 31. oktobra ob 17.30 (pol šestih) v veliki dvorani poslopja ženske veje argentinske KA na cesti Montevideo št. 850.

Vstopnini ni. — Obiskovalci dobe pri vstopu tiskane sporedne z besedilom izvajanih pesmi.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna
OLAZABAL 2336 Tel. 76 - 9160
pol kvadre od Cabilda 2300

URE vodilnih švicarskih znamk;
BUDILKE zelo trpežne in zanesljive;
DARILA v zlatu in srebru ohranjajo obdarovancu trajno vrednost in spomin;
NAKIT moderne izdelave in oblike.

Radi popolne omejitve uvoza ur in budilk, opozarjamo vse, ki jih potrebujejo, da si jih pravočasno nabavijo.

POPRAVILA UR IN ZLATNINE — točno in zanesljivo

(Naše stranke se lahko zglase pri nas tudi ob sobotah popoldne in sicer v našem stanovanju, ki je v I. nadstropju v isti hiši Olazabal 2338, dtó. 5)

Dr. Jože Ermenc

Billingshurst 97/I, Dpto D. Capital
Tel. 62-7213

Ordinira vsak tórek, četrtek in soboto od 4. do 6. ure pop. za ženske bolezni in kirurgijo, druge dneve pa po predhodnem telefonskem sporazumu.

Imprenta, Dorrego 1102, T. E. 54-4644. Bs. Aires

VINKO MIRT**Iz nepoznane Brazilije**

400 LETNICA MESTA SAO PAULA

(Nadaljevanje podlistka iz štev. 40 Svobodne Slovenije z dne 14. oktobra 1954)

Vendar Capitania S. Paulo, v tisti dobi obsegajoča skoro polovico današnje Brazilije, je začela izgubljati vedno več svojega ozemlja. Z odloki portugalskega dvora so se začele ustanavljati nove capitanije; S. Paulo je najprej izgubil pokrajino Minas Gerais, nato pokrajino Santa Catarina, zatem je Rio Grande do Sul nazadnje še Mato Gross in Goiás. Vse te pokrajine so istoimenske zvezne republike današnje Brazilije. Ako pogledamo na zemljevid Brazilije si lahko predstavljamo ogromno razsežnost takratne provincie S. Paulo. Primerno je, da pojasnim: Brazilija se uradno imenuje: Republica dos Estados Unidos do Brasil, Republika združenih držav Brazilije.

Za boljše razumevanje velikega zgodovinskega dogodka, ki je postal zgodovinsko odločilen za vso Brazilijo je potrebno, da posežemo nekoliko v splošno zgodovino Brazilije.

V tistih letih, ko se je Napoleon boril z vsemi sredstvi, ki so mu bili na razpolago, da bi uklonil "starega sovražnika", je upal uspešno zadeti Anglijo, z blokado vseh pristanišč na evropski celine. S tem ukrepom naj bi učinkovito prizadel angleško trgovino in s tem njevo gospodarstvo. Toda, zanimivo, upr le je tej odredbi mogočnemu cesarju — por-

tugalski dvor. Zato je zapovedal Napoleon svojemu generalu Junot-u, da zasede vso Portugalsko v kolikor je ni okupiral Španija.

Takratni portugalski regent Janez VI. je postal brez sredstev in virov, da bi se mogel upirati Francozom. V tej sili se je spomnil Brazilije, ki mu ni dala samo varnega zatočišča, temveč tudi domostila izgubljenega kraljestva.

Dnes 29. novembra 1807 se je vkrcal on in njegov dvor (okoli 15.000, oseb) na pripravljene ladje in odinili so proti Braziliji. Po hudih viharjih so le srečno stopili na braziljska tla. Kakor je bila do tistih dob Brazilija samo izkoriščevana dežela, ki je morala skrbeti in dati dvoru zlato in sijaj je po teh dogodkih pričela za njo boljša doba. D. Janez VI. se je prizadeval, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi čimbolj dvigne kulturno in gospodarsko svojo novo deželo. Kmalu je v resnici povzdignil Brazilijo in Portugalsko v združeno kraljestvo.

Ko je leta 1820 izbruhnila v Portugalski revolucija (ko je Napoleon že pet let hiral na otoku sv. Helene) se je kralj Janez VI. vrnil z dvorom na Portugalsko. V Braziliji pa je postavil svojega sina Petra I. za regenta. Ta se je moral boriti z velikimi težavami. Poleg borb v lastni državi je začel tudi portu-

galski dvor in njegova zbornica — "cor-te" nastopati izredno sovražno proti Braziliji. Predvsem so stremeli, da se zopet popolnoma podredi in centralizira vsa oblast portugalskemu dvoru. Zahtevali so, da se ustanove državni sveči z direktno podrejenostjo Portugalski in, da se nemudoma vrne princ Pedro I.

Bilo je zgodovinskega dne 7. septembra 1822, ko se je princ Pedro ravno nahajal na potu v S. Paulo. Na bregovih rečice Ipirange so ga dohiteli prvi slzi, ki so mu prinesli zadnja sporočila o ukrepah portugalskega dvora. Bili so dekreti, ki so ponižali Brazilijo na stopnjo brezpravne kolonije. Razburjen je prebral princ Pedro ta sporočila, nato pa se je obrnil k svojemu spremstvu, izdrl sabljo in zaklICAL zgodovinske besede: Independencia ou morte! Neodvisnost ali smrt! Nepopismo navdušenje je prevlelo vse spremstvo. Kot blisk se je novica razširila po vsej deželi. S tem dnem je bila proglašena neodvisna kraljevina Brazilija.

Tako za Brazilijo kot za S. Paulo se je začela zdaj doba procvita in napredka. Začela se je doba kave. Brez dvoma je bila ravno kava tista, ki je pripomogla k ogromnemu napredku in bogastvu S. Paula in Brazilije. Poročajo, da je že l. 1825 samo provinca S. Paulo izvozila 35.415 vreč kave, v tisti dobi dragocen luksus, ki so si ga privoščili samo najbogatější sloji.

S kavo je živel s Paulo, z njo je prihajal gospodarski napredek in blagostanje. L. 1850 so izvozili že preko 335 tisoč vreč kave.

V tej dobi je S. Paulo utrpel še eno oze-mejsko izgubo to je provinco Paraná. To je pa tudi zadnja ozemeljska izguba S. Paulo.

Po graditvi železnice, ki veže Santos — Sao Paulo — Jundiaí se je začela za S. Paulo doba še večjega gospodarskega razmaha. V tej dobi se je začelo masovno priseljevanje emigrantov iz vse Evrope. Pišejo, da je prav to priseljevanje dalo S. Paulo zopet večino belopoltnim ljudem. V Braziliji so se nahajali kot sužnji stotisoči črncev. Po odpravi suženjstva 1888 so v ogromni večini zapustili fazende, kjer so sužnjevali in se naselili v S. Paulu. Takrat je bilo več temnopoltih ljudi in meancev kakor pa belcev. Najmočnejši tok izseljen- cev je prihajal iz Italije. Rev. p. K. Zakrakšek poroča v Slov. Besedi (št. 9-10 letnik 1953), da se je tretji slovenski izseljenjski tok razlil po l. 1880 v Brazilijo. Bilo bi izredno zanimivo, ako bi mogel kdo posvetiti tej stvari nekaj študija. Naletel sem že na ljudi z izredno lepimi slovenskimi imeni: Ko uta, Logar, Podboj, ki seveda niso znani niti besedice slovensko, pa so brezdvoma potomci Slovenca.

Z gospodarskim dvigom in blagostanjem S. Paula je začelo rasti in se množiti njegovo prebivalstvo. Seveda, ta porast prebivalstva ni pripisati samo rojstvom, temveč predvsem priseljevanju. 1910 je imel S. Paulo 314.000 prebiv.

1920	"	"	579.033	"
1934	"	"	1.660.120	"
1940	"	"	1.326.261	"
1950	"	"	2.227.512	"

Mesto dnevno z mrzlično naglico raste in se širi. Prerastlo je po številu prebivalstva že glavno mesto Rio de Janeiro. S. Paulo raste še enkrat hitreje kakor Rio, trikrat hitreje kakor Buenos Aires njegovo prebivalstvo narača desetkrat hitreje kakor Chicago in še trinaestkrat hitreje kot New York.

S. Paulo "mesto, ki najhitreje raste na svetu "kot samozavestno izjavljajo Paulistanci, je obenem največje industrijsko središče Latinske Amerike. To razsežno, izrazito kosmopolitično vele-mesto ima veliko letališče, na katerem vsake tri minute pristane ali odleti potniški ali tovorniški avijon. Po prometu je S. Paulo drugo največje središče za letalski promet.

Pisati podrobno o S. Paulu bi vzelo precej strani lista. Na kratko lahko zaključim s trditvijo, da je S. Paulo bistveno pomagal, pomaga in bo pomagal graditi veliko Brazilijo mogočno, moderno državo z najlepšimi izgledi za bodočnost.

V mestu samem, kakor v istoimenski državi se nahaja precej Slovencev. Močna skupina je primorskih Slovencev, ki so prišli po prvi svetovni vojni, prav tako je številna skupina Slovencev, ki so pri li po drugi svetovni vojni. Vsi ti so hvaležni novim domovini, ki jim je poleg svobode in miru omogočila tudi ugodno življenje.

To je kratak oris postanka S. Paula, in drobce interesantne in pestre zgodovine Brazilije.

PAKETI ZA DOMOVINO**ZA BOŽIČ — ZNIZANE CENE!**

Najceneje, najhitreje in najbolj solidno pošilja vse vrste paketov s hrano, tehničnimi potrebščinami (šivalni stroji, radijski aparati, kolesa, harmonike itd.) kakor tudi s tekstilnim blagom iz svojega lastnega skladišča v svobodni tržaški luki

INTEREXPORT — TRST

Zastopnik za Republiko Argentino:

Sertić - Perinić, Calle Charcas 476, Buenos Aires, T. E. 32 - 0248 (Naša pisarna blizu Retira (od Avenide Alem št. 1000 samo eno kvadro daleč).
Uradne ure: Uradujemo vsak delavnik, razen sobot neprekinjeno od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer.

Posiljamo samo prvovrstno blago. Garantiramo za vsako pošiljko. Paketi prispejo v domovino v roku 25 do 30 dni in so oproščeni carine.

NAŠI POSEBNI PAKETI:

Paket št. 1 \$ 90.—
1/2 kg kave
3 kg sladkorja

Paket št. 3 \$ 135.—
1 kg riža
5 kg riža
4 kg sladkorja

Paket št. 5 \$ 140.—
1/2 kg kave
1 kg sladkorja
1 kg riža
1 kg testenin
1/2 kg čokolade
1/2 kg kakaa
100 gr čaja

Paket št. 7 \$ 172.—
2 kg kave
1 1/2 kg sladkorja
1 kg riža
1 kg riža

Paket št. 9 \$ 215.—
3 kg kave
1 1/2 kg sladkorja
ali riža

Paket št. 11 \$ 270.—
2 kg kave
3 kg riža
3 kg sladkorja

Paket št. 13 \$ 360.—
3 kg kave
1/2 kg kakaa
1/4 kg čaja
1/4 kg popra v zrnih
2 kg riža
2 1/2 kg sladkorja
1/2 kg mlečne čokolade

Paket št. 15 \$ 370.—
4 kg čiste svinjske masti
5 kg sladkorja
2 1/2 kg testenin
2 1/2 kg riža
2 kg kave
2 kg mila

Paket št. 2 \$ 125.—
9 kg sladkorja

Paket št. 4 \$ 125.—
1 kg kave
1 1/2 kg riža
2 kg sladkorja

Paket št. 6 \$ 145.—
3 pare najboljših ameriških
Nylon nogavic

Paket št. 8 \$ 175.—
1 kg kave
1 kg riža
1 kg sladkorja
1/2 kg kakaa
1/4 kg čaja
1/4 kg popra v zrnih

Paket št. 10 \$ 230.—
2 kg kave
4 kg sladkorja
3 kg riža

Paket št. 12 \$ 270.—
3 kg kave
1/2 kakaa
1/2 kg čaja
1/2 kg mlečne čokolade

Paket št. 14 \$ 370.—
3 kg kave
5 kg riža
5 kg sladkorja
5 kg testenin

Naročila sprejema tudi
Santerija y Papeleria
"SANTA JULIA"

Victor Martínez 39, Buenos Aires

Vsa zdravila pošiljamo
z letalsko pošto!

Pismena naročila in denar (giro postal ali bančni ček iz Republike Argentine) pošiljati na naslov:

Milan Sertić, Charcas 470 — Buenos Aires